

1260-61 / 1844-45 TEMETTUAT KAYITLARI IŞIĞINDA KARALI KÖYÜNÜN SOSYAL VE EKONOMİK GÖRÜNTÜSÜ*

*The Social and Economic View of Karalı Village in The Light of 1260-61
/ 1844-45 Temettuat Records*

Rafet METİN*

Öz: Temettuat Defterleri XIX. yüzyıl Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihinin önemli kaynaklarından biridir. Vergi kaynaklarını yeniden tespit ederek halkın üzerindeki vergi yükünü hafifletmek ve vergi dağılımında yaşanan adaletsizliği önlemek amacıyla hazırlanan temettuat kayıtları sosyo-ekonomik ve demografik yapının da ortaya konulmasında önemli bilgiler sunmaktadır. Kayıtlarda anılan dönemde bölgelerin mal-mülk, hayvan, arazi ve insanların şahsi malvarlıklarının kaydedilmesi ile sosyo-ekonomik hayat, nüfus ve tarımsal ekonomi ile ilgili bütün karakteristik özellikler ortaya konulmaktadır. Kayıtlarda ayrıca mükelleflerinin adları, lâkapları, meslekleri hakkında da bilgi alabilmek mümkün olmaktadır. Bu çalışmada, H.1260-1261/M.1844-1845 yılında Keskin Kazasına tabi Karalı karyesinin 675 numaralı temettuat defterinden faydalanılarak, sosyal ve ekonomik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Toplam 35 hanesi olan karyede, insanların geçimlerini büyük ölçüde tarım ve hayvancılıktan sağladıkları anlaşılmaktadır. Köyde tarımsal manada buğday ve arpa üretimi yapılmaktadır. Hayvancılık alanında ise daha çok küçükbaş- büyükbaş hayvanlar ile yük ve binek hayvanları yetiştirilmektedir. Meslek dalı olarak ziraat erbabının fazlalığı dikkat çekmektedir. Bunun yanında, imam, hizmetkâr ve çoban gibi meslek kollarında görev yapan kimselerinde olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Köyde vergi mükellefi hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek vergi yükleri de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karalı karyesi, Temettuat Defteri, Mesleki Yapılanma.

Abstract: Temettuat records are one of the important sources of XIX. Century social and economic history of Ottoman Empire. Temettuat records have been prepared in order to mitigate the tax burden on the people and to prevent injustice in the tax distribution by re-determining the tax sources. In addition, these records provide important information for

* **Geliş Tarihi/Received:** 16.12.2018; **Kabul Tarihi / Accepted:** 05.02.2019; **DOI Nu:** 10.19039/sotod.2019.105

Atıf / Citation: Rafet Metin, “1260-61 / 1844-45 Temettuat Kayıtları Işığında Karalı Köyünün Sosyal ve Ekonomik Görüntüsü”, *Studies of The Ottoman Domain*, Volume-Cilt: 9 / Issue-Sayı: 16/ Date-Tarih: February-Şubat 2019, ss.77-91.

* (Doç. Dr.), Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kırıkkale-Türkiye. E-mail: rafet_metin71@hotmail.com **ORCID ID:** 0000-0002-2164-4994

the socio-economic and demographic structure. In the period referred to in the records, all characteristics of socio-economic life, population and agricultural economy are revealed by registering the properties, animals, lands and persons' personal wealth of regions. In these records, it is also possible to get information about taxpayers' names, nicknames, occupations. In this study, benefiting basically 675 numbered temettuat record of Karalı village which is within in the boundaries of Keskin district in year of H.1260-1261/M.1844-1845, it is tried to reveal social and economic structure. It is understood that people provide their livelihood largely from agriculture and animal husbandry in the village which consist of 35 families. In terms of agriculture, wheat and barley production is being done in the village. In the field of animal husbandry, mostly small cattles, bovine animals, draught animals and mount animals are grown. As field of profession, the surplus of agricultural staff is remarkable. Besides, it is understood from records that there are different field of professions like imams, servants and shepherds in the village. It is also tried to reveal the burden of tax of taxpayers by determining agriculture, husbandry and occupation revenue and kind of tax which is paid by them.

Keywords: Karalı village, Temettuat record, Occupational structuring.

1. Giriş

Temettü' kâr etmek anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Temettuat ise; kârlar, kazançlar anlamına gelmektedir¹. Tanzimat'a kadar değişik adlarla halktan alınan vergilerin yerine getirilen Temettû vergisinin kaydedildiği defterlere, "Temettuat Defterleri" adı verilmiştir. Bu defterler 19. yüzyıl ortalarında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu iktisadi, sosyal ve ticari hayatı ortaya koymaktadır². Temettuat defterleri genel itibariyle bir bölgenin demografik yapısı, hane reisinin menkul ve gayr-i menkul kaynakları, yıllık kazancı, işletmelerin büyüklüğü, iş gücü ve ayrıntılı vergi yükü, kişilerin mesleği, yetiştirilen zirai ürün ve hayvanlar ile ticari ve sınai müesseseler hakkında bilgiler sunmaktadır³. Ayrıca anılan defterlerden Osmanlı ülkesinde yaşayan nüfusun yerleşim düzeni, zirai üretim durumunu, hanelerin servet ve gelirleri ile vergilendirme konularında çok zengin bilgiler elde etmek mümkün olmaktadır⁴. Kısaca bu defterlerden bir bölgenin Demografik etnik yapısı, fert düzeyinde menkul ve gayr-i menkul kaynaklar, ferdin yıllık kazancı, işletmelerin büyüklüğü, toplam ve ayrıntılı vergi yükünü, işgücünü, kişilerin mesleği, yetiştirilen zirai ürün ve hayvanlar, ticari ve sınai müesseseler hakkında önemli veriler elde

¹ Ferit Devellioğlu, "Temettü'-Temettuat", *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat* (13. Baskı.) Ankara : Aydın Kitabevi Yayınları, 1996.s.1073.

² Mübahat Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", cilt LIX/225, *Belleten*, Ankara, 1995.s., s.395.

³ Abdülkadir Gül, Temettuat Defterlerine Göre Pasinler'in (Hasankale) Sosyal ve Ekonomik Yapısı. *Karadeniz Araştırmaları*, 6 (23): 2009.s.81.

⁴ Tefik Güran, (2000). "19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri", *Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik*, Ankara, 2000 s.79.

edilmektedir⁵. Defterlerde, mahallelerdeki toplam hane sayısı, arazi miktarı, hane reislerinin meslekleri, yükümlü oldukları vergi miktarları gibi birçok konuda teferruatlı bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca her hane reisinin adı ve unvanı, sahip olduğu mal varlığı, ne kadar emlak ve arazisi olduğu ve bu arazinin ekili olan bölümleri ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Meslekler, hane reisinin isminin üzerine eğik olarak yazılmıştır. Tarımla geçinen hane reisinin meslek bölümü “erbab-ı ziraattan idüğü”, esnaflıkla geçinenlerinki ise “erbab-ı ticaretten idüğü” olarak belirtilmiştir. Ticaret ve ziraatın her ikisiyle geçimini sağlayanlar “erbab-ı ziraat ve ticaretten idüğü” şeklinde belirtilmiştir. Çalışmamızın ana kaynağını teşkil eden Temettuat Defterlerinden BOA, ML VRD.TMT. 675 numarada kayıtlı “Dinek Keskini kazasına tabi Karalı karyesinin sosyal ve ekonomik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada Selamlı köyünün nüfusu ile birlikte köyde kullanılan isimler, lakaplar, meslekî yapılanma, köyde yaşayan hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek vergi yükleri ortaya konulmaya çalışılmıştır

2.Karalı Karyesi

2.1.Nüfus

1845 yılında Karalı karyesinin 16 haneye tekâbül eden 80 neferlik nüfusu söz konusudur. Günümüzde Kırıkkale'nin Balışeyh ilçesine bağlı olan Karalı karyesinin 2007 yılı adrese dayalı nüfus tesbitine göre nüfusu 231 olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Karalı Karyesinde 1845--2007 Yıllarındaki Tahmini Nüfus

Yıllar	Tahmini nüfus
1845	80 nefer
2007	231

2.2.Şahıs Adları ve Kullanılan Lakaplar

675 numaralı temettuat defterinde hane reislerinin isimleri babalarının adları ve lakaplarıyla birlikte yazılmıştır.Bu nedenle köyde yaygın olarak kullanılan baba ve oğul isimlerini tespit etmek mümkün olmuştur.

⁵ İlbeyi Özer, (2000). “Temettuat Defterlerinde Somuncu Babanın Nesebi (1844)”,*Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4-5: 2000.s.596.

Tablo 2:Karalı Karyesinde Kullanılan Şahıs İsimleri

İsim	Sayı	%
Mehmed	2	10
Hüseyin	2	10
Ömer	2	10
İbrahim	2	10
Halil	2	10
Abdullah	2	10
Ebu Bekir	1	5
Mustafa	1	5
Yusuf	1	5
Hasan	1	5
Ali	1	5
Osman	1	5
İsa	1	5
Himmet	1	5
Toplam	20	

Tablo 2’de yer alan verilerden anlaşıldığı üzere Kazmaca karyesindeki vergi nüfusunun tamamı erkektir.

İsimleri incelediğimizde Peygamber ve onun ehl-i beyti başta olmak üzere daha çok Arapça kökenli isimlerin olduğu görülmektedir. Birinci sırada Mehmed,Hüseyin, Ömer , İbrahim, Halil , Ahmed ve Numan isimleri toplam isimlerin % 60’ını teşkil etmektedir. İkinci sırayı % 5 diğer isimler almaktadır.

2.3.Karalı Karyesinde Kullanılan Lakaplar

Karalı’da hane reislerinin toplumda tanınmasını sağlayan aile ve sülale adlarının bazıları dinî özellik taşımaktadır. Molla, efendi, hatip, şıh gibi unvanların yanında Tablo-3’te yer alan kör, topal, kara, koca, gibi sıfatlarla birlikte kullanılan lakaplar ise muhtemelen ailelerin geçmişten beri kullana geldikleri lakaplar olarak görülmektedir.

Tablo 3:Karalı Karyesinde Kullanılan Lakaplar

Okçu oğlu Molla Mehmed	Kör oğlu Ebu Bekir	Kör oğlu Abdullah
Topal oğlu Mustafa	Ömer koca oğlu Halil	Himmet oğlu Mehmed
Karagidilmez oğlu Yusuf	Kör oğlu İbrahim	Kör oğlu Hasan
Kara Ali oğlu Hüseyin	Ömer koca oğlu Osman	Sarı oğluHalil

2.4.Karalı Karyesinde Mesleki Yapılanma

Karalı karyesinde yaşayan 16 haneden 15 hanesi geçimini ziraat erbabındandır. Köyün 1 numaralı hanesinde yaşayan Okçu oğlu molla Mehmet'in geçmişte sipahi olduğu kaydı düşülmüştür.⁶

2.5. Hayvancılık ve Hayvan Dağılımı

Belgelerden anlaşıldığına göre 1845-1846 yıllarında Karalı karyesinde yaşayan haneler geçimlerini tarım ve hayvancılıktan sağlamakta idiler.Genel olarak süt ve süt ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak için inek ve koyun, binek hayvanı ihtiyaçlarını karşılamak için merkep, çiftsürmede faydalanabilmek için öküz kullandıkları anlaşılmaktadır.Karalı'da toplam 265 olan hayvan varlığının büyük çoğunluğunu küçükbaş hayvanlar oluşturmaktadır.% 56.6'sı küçükbaş (150 adet), % 33.5'i büyükbaş (89 adet) ve %9.8'i yük ve binek (26 adet) hayvanı olarak sıralanmaktadır. Büyükbaş hayvan çeşidinde, karasığır öküzü, sağman inek, sağmal manda ve erkek manda ön planda yer alırken küçükbaş hayvan çeşidinde ise, koyun, keçi ve kuzu tercih edilmektedir.Binek ve yük hayvanı olarak isemerkep başta olmak üzere, kısrak ve deve beslenmektedir.

Tablo 4: Karalı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Hayvan Çeşitleri

Hayvan çeşidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Toplam Hane Başına Düşen Baş
Büyükbaş	89	9	9.8
Küçükbaş	150	13	11.5
Yük-Binek Hayvanı	26	13	2
Toplam Sayı	265		

⁶ (BOA, ML VRD.TMT, 675:2).

Tablo 5: Karalı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Büyükbaş Hayvan Çeşitleri

Büyükbaş Hayvan çeşidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Karasığır öküzü	40	14	2.8
Sağmal inek	13	9	1.4
Sağmal manda	2	2	1
Erkek manda	5	3	1.6
Kısır inek	7	7	1
Malak	2	2	1
Erkek dana	4	4	1
Buzağı	9	7	1.2
Düve	7	6	1.1
Toplam	89		

Büyükbaş hayvan söz konusu olduğunda köylerde çift sürme işinde ilk olarak akla at ve katır gücü gelmektedir. Ancak Balıseyh' de öküzün ilk planda tercih edildiği görülmektedir. Bu durumun nedeni öküzün beslenme giderinin at ve katıra nazaran daha az olması ile izah edilebilir. Bir atı veya katırını bütün bir yıl boyunca arpa, yulaf, ot, kepek ve samanla beslemek gerekirken öküz yedi ay süre ile burçak ve samanla beslenebilmekte ve yılın geri kalan aylarında otlamak üzere çayırılara salıverilmektedir. Bu arada demetlerin tarladan harmana ve ürünün harmandan ambara taşınmasında at ve eşek gibi yük hayvanlarından da yararlanılmakla birlikte, daha çok bir çift öküzün çektiği iki tekerlekli kağnılar kullanılabilir⁷. Belgelerden anlaşıldığı üzere anılan dönemde Karalı'da özellikle karasığır öküzü ahalinin tarım yaparken kullandığı vazgeçilmez iş gücü kaynaklarından biri durumundadır. Köyde toplam 16 haneden 14 hanede karasığır öküzüne tesadüf edilmektedir. Köyde 13 baş sağmal inek 9 ailenin elinde bulunmaktadır. Köyün süt ve süt ürünleri ihtiyacının sağlanması bu ailelerin önemli rol oynadığı düşünülebilir. Sağmal ineğin yanında köyün 1 ve 9 numaralı hanelerinde ikamet eden

⁷ Nurgül Bozkurt, "1844-1845 Tarihli Temettuat Defterine Göre Kütahya Sancağı Dazkırı Kazası Evciler Köyünün Sosyal ve Ekonomik Yapısı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (19):2011. s. 144.

Okçu oğlu molla Mehmed ile K r oğlu Hasan'ın birer adet sağmal manda besledikleri kayıtlardan anlaşılmaktadır.⁸

Yük ve Binek Hayvanlarına gelince;Karalı'da 1845 yılında toplam 26 adet yük ve binek hayvanı bulunmaktadır.Bunlardan 17 adedi merkep, 8 tanesi ise d ll  kısırak ve tayı 1 tanesi de celeb deve olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6: Karalı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Yük ve Binek Hayvanı eřitleri

Hayvan eřitidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Merkep	17	13	1.3
Kısırak mea tay	8	7	1.1
Celeb deve	1	1	1
Toplam	26		

Yük ve binek hayvanlarına bakıldığında toplam 16 hane olan köyde 13 hanede y k ve binek hayvanının olduğu görülmektedir.Burada dikkat çeken husus, taşımacılıkta vazgeçilmez unsur olarak görülen 1 adet celeb devenin köyün 1 numaralı hanesinde ikamet eden okçu oğlu molla Mehmet tarafından beslenmesidir.⁹

Küçükbaş hayvanlar bakımından bakıldığında Karalı'da toplam 150 adet olan küçükbaş hayvanların tamamı 13 hanede bulunmaktadır.

Tablo 7:Karalı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Küçükbaş Hayvan eřitleri

Küçükbaş hayvan eřitidi	Sayı	Hane	Ortalama
Sağmal keçi	50	13	3.8
Yoz keçi	4	2	2
Sağmal koyun	30	2	15
Kuzu	23	2	11.5
Ođlak	43	14	3.07
Toplam	150		

⁸ (BOA, ML VRD.TMT,675:2,9).

⁹ (BOA, ML VRD.TMT,675:2,).

2.6. Arazi Dağılımı ve Toprak Kullanımı

Karalı'da hane reislerinin % 88.2'i (15) buğday ve arpa tarımı ile alakalı ziraî faaliyet içerisindedir. Köyde ikamet eden hanelerden % 9.5'i penbe(pamuk) (14) %2.2'si bağcılık (8) ile iştiğal etmektedir

Tablo 8: Karalı'da Ekili ve Dikili Tarım Alanlarının Dağılımı

Ekilebilir Arazi Türü	Miktar (Dönüm)	Hane	Ortalama	%
Tarla (buğday-arpa)	480	15	32	88.2
Penbe	52	14	3.7	9.5
Bağ	12	8	1.5	2.2
Toplam	544			

2.7. Gelirler

2.7.1. Tarım Gelirleri (Hasılatı)

1844-1845 yılları arası Karalı'da tarım topraklarına sahip 15 hane sahibinin hepsinin hasılat geliri vardır. Ekili (tarla) tarım alanları (Buğday ve arpa) 480 dönüm olup 6.400 kuruş gelir elde edilmiştir. 52 dönüm penbe (pamuk)'tan 675 kuruş elde edilirken 12 dönüm bağdan 505 kuruş gelir elde edilmiştir.

Tablo 9: Karalı'da Ekili-Dikili Tarım Alanlarının Hasılatı

Ekilebilir Arazi Türü	Miktar (Kuruş)	Miktar (Dönüm)	Ortalama
Tarla (buğday-arpa)	6400	480	13.3
Bağ	505	12	42.08
Penbe	675	52	12.9
Toplam	7.580		

Temettuat defterlerinde köylüden alınan hububat öşrü verilerinden üretilen hububatların ne kadar olduğu tespit edilebilir. Öşür bölgelere göre

değişmekle birlikte ortalama her ürün üzerinden %10 oranında alınmaktadır. Bu nedenle Tablo 11’de vergiye esas olan toplam kilenin 10 katı alınarak toplam hububat üretimi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 10: Karalı’da Üretilen Toplam Hububat Miktarı

Ekilebilir Arazi Türü	Kile ¹⁰	Kile x 10	Kg
Hınta (Buğday)	40	400	10.262.4
Şair (Arpa)	22	220	4.895
Penbe (pamuk)	15	150	3.337.5
Toplam	77		

2.7.2. Hayvancılık Hasılatı

Karalı’da tarımdan sonra ikinci sırada yer alan hayvancılık gelirleri 1.096 kuruş olarak tespit edilmiştir. Hayvancılık hasılatı büyükbaş, küçükbaş ve yük-binek olarak üç grupta incelenebilir.

Tablo 11’deki veriler incelendiğinde görüleceği üzere, hayvancılık hasılatında ilk sırayı küçükbaş hayvanlar almaktadır (526 kuruş). İkinci sırada büyükbaş hayvanlar (470 kuruş) ve üçüncü olarak yük-binek hayvanları gelmektedir (100 kuruş).

Tablo 11: Karalı’da hayvancılık hasılatı dağılımı

Hayvan çeşidi	Hasılat miktarı kuruş	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Yük-Binek Hayvanı	100	1	100
Büyükbaş	470	9	52.2
Küçükbaş	526	13	44.3
Toplam Sayı	1.096		

¹⁰Bu çalışmada hesaplamalar yapılırken buğday 1 kile=25, 656 kg.; arpa ve pamuk için ise 1 kile=22,25kg. olarak alınmıştır.

2.7.3.Meslek Hasılatı

1844-1845 yılları arasında Karalı’da toplam 16 hanenin tamamı “erbâb-ı ziraat” olarak kaydedilmiştir. Temettuat toplamı olarak 8.797 kuruş kaydedilmiştir.¹¹

7.1.Vergi-yi Mahsusa

1256/1840 yılından itibaren uygulanmaya başlayan ve bazı istisnalar haricinde ekonomik durumlarına göre herkesten alınan vergi-yi mahsusa Tanzimat idarecileri tarafından örfi vergiler yerine konulmuş olup, "Ancemaatin vergi", "Vergü-yi Mahsusa", "Vergü" ve "Komşuca alınan vergü" gibi adlar verilmiştir¹². Bu verginin miktarı liva ölçeğinde belirlenirdi. Bu miktar livaya bağlı kazalar arasında paylaştırılırdı. Sonra kazanın müdür ve meclis azaları, nüfusun etnik özelliğine göre imam, papaz ve kocabaşı gibi kişilerin katıldığı toplantıda kasaba ve köylere düşen miktar tespit edilir en sonunda da köy ve mahalle düzeyinde kişilerin ödeme güçlerine göre paylaştırılırdı¹³.

Karalı’da tespit ettiğimize göre toplam vergi-yi mahsusa bedeli 1.992.5. Vergi-yi mahsusa olarak en düşük vergi 25 kuruş, en yüksek vergi ise 215 kuruştur. 15 numaralı hanede kayıtlı bulunan Karagidilmez oğlu Hüseyin’in ırgatlık mesleğiyle işgal ettiği ve kendisine en düşük dilim olan 25 kuruşluk vergi-yi mahsusa bedeli takdir edildiği kaydedilmiştir. 1 numaralı hanede kayıtlı olan Okçu oğlu Molla Mehmed’e ise vergi-yi mahsusa bedeli olarak 215 kuruş vergi takdir edilmiştir¹⁴

Tablo 13. Karalı’da hane reislerinin verdiği toplam öşür ve aded-i ağnam vergisi

Ekili tarım öşrü ve aded-i ağnam vergisi	Miktar (Kuruş)	Hane	Ortalama	%
Hınta (buğday)	462	15	30.8	63.1
Şair (arpa)	186	15	12.4	25.4
Bağ	50	7	7.1	6.8
Aded-i ağnam	34	5	6.8	4.6
Toplam	732			

¹¹ (BOA, ML VRD.TMT,675:2-9).

¹² Sait Öztürk, S. (2000). “Temettuat Tahrirleri”, *Akademik Araştırmalar Dergisi Osmanlı Özel Sayısı*,2000,s. 537.

¹³ Sait Öztürk, (1996). *Tanzimat Döneminde bir Anadolu Şehri Bilecik*. İstanbul, 1996. s. 174-175.

¹⁴ (BOA, ML VRD.TMT,675: 2,9).

Toplu olarak verdiğimiz vergi türlerinden ekili tarım üzerinden alınan oşür vergisi ile alâkalı olarak hinta (buğday) % 63.1 ile ilk sırada gelmektedir.Onu %25.4 ile şair (arpa),% 6.8 ile bağ, %4.6 ile de aded-ağnam izlemektedir..

Tablo 14. Karalı’da İkâmet Eden Kimselerin Hane Sırasına Göre Toplam Temettuatları

Hane No	Kişi Adı	Temettuat Toplamı Kuruş
1	Okçu oğlu molla Mehmed	Sipahi-1605
2	Kör oğlu Ebu Bekir	Ziraat -606
3	Kör oğlu Abdullah	Ziraat-512
4	Topal oğlu Mustafa	Ziraat-166
5	Ömer koca oğlu Halil	Ziraat-630
6	Himmet oğlu Mehmed	Ziraat-517
7	Karagidilmez oğlu Yusuf	Ziraat- 799
8	Kör oğlu İbrahim	Ziraat-385
9	Kör oğlu Hasan	Ziraat-487
10	Kara Ali oğlu Hüseyin	Ziraat-585
11	Ömer koca oğlu Osman	Ziraat-546
12	İsa oğlu İbrahim	Ziraat-809
13	Adıyaman oğlu Abdullah	Ziraat-354
14	Dermansız oğlu Hüseyin	Ziraat-445
15	Karagidilmezoğlu Hüseyin	Irgat-140
16	Sarı oğlu Halil	Ziraat-210

4. Sonuç

1845 yılında Karalı karyesinin 16 haneye tekâbül eden 80 neferlik nüfusu söz konusudur. Günümüzde Kırıkkale’nin Balıışeyh ilçesine bağlı olan Karalı karyesinin 2007 yılı adrese dayalı nüfus tesbitine göre nüfusu 231 olarak belirlenmiştir

1844-1845 yılları arası Karalı'da tarım topraklarına sahip 15 hane sahibinin hepsinin hasılat geliri vardır. Ekili (tarla) tarım alanları (Buğday ve arpa) 480 dönüm olup 6.400 kuruş gelir elde edilmiştir.52 önüm penbe (pamuk)'tan 675 kuruş elde edilirken 12 dönüm bağdan 505 kuruş gelir elde edilmiştir.

Karalı karyesinin iktisadi ve sosyal yapısı incelendiğinde geçim kaynağının tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu görülmektedir. Ziraî üretimin en önemli kısmını ekili tarım alanları oluşturmaktadır. 1844-1845 yılları arası Karalı'da tarım topraklarına sahip 15 hane sahibinin hepsinin hasılat geliri vardır. Ekili (tarla) tarım alanları (Buğday ve arpa) 480 dönüm olup 6.400 kuruş gelir elde edilmiştir.52 önüm penbe (pamuk)'tan 675 kuruş elde edilirken 12 dönüm bağdan 505 kuruş gelir elde edilmiştir.

Hayvancılık hasılatında ise ilk sırayı küçükbaş hayvanlar almaktadır (526 kuruş). İkinci sırada büyükbaş hayvanlar (470 kuruş) ve üçüncü olarak yük-binek hayvanları gelmektedir (100 kuruş).

Öşür ve aded-i ağnam vergilerine gelince öşür vergisi ile alâkalı olarak hinta (buğday) % 63.1 ile ilk sırada gelmektedir. Onu %25.4 ile şair (arpa),% 6.8 ile bağ, %4.6 ile de aded-i ağnam izlemektedir..

Miktarı liva ölçeğinde belirlenen ve livaya bağlı kazalar arasında paylaştırılan vergi-yi mahsusa bedeli olarak Karalı'da 1992.5 kuruş vergi taktir edilmiştir.

Sosyal yapı olarak bakıldığında Karalı'da hane reislerinin toplumda tanınmasını sağlayan aile ve sülale adlarının bazıları dinî özellik taşımaktadır. Molla, Efendi, Hatip,Şıh gibi unvanların yanında kör, topal, kara, koca, gibi sıfatlarla birlikte kullanılan lakaplar ise muhtemelen ailelerin geçmişten beri kullana geldikleri lakaplar olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

Belgeler

BOA, ML VRD.TMT,675.

Makale ve Kitaplar

Bozkurt, N. (2011). "T1844-1845 Tarihli Temettuat Defterine Göre Kütahya Sancağı Dazkırı Kazası Evciler Köyünün Sosyal ve Ekonomik Yapısı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (19): 135-156.

Devellioğlu, F. (1996), "Temettü'-Temettüat", *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat (13. Baskı.)* Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları,

Gül, A. (2009). “Temettuat Defterlerine Göre Pasinler’in (Hasankale) Sosyal ve Ekonomik Yapısı”, *Karadeniz Araştırmaları*, 6 (23): 77-98.

Güran, T. (2000). “19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri”, *Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İstatistik*, Ankara,s.77-78.

Kütükoğlu,M. (1995). “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, cilt LIX/225, *Belleten*, Ankara, s. 394-412.

Özer, İ. (2000). “Temettuat Defterlerinde Somuncu Babanın Nesebi (1844)”, *Akademik Araştırmalar Dergisi* , 4-5: 593-609.

Öztürk, S. (1996). *Tanzimat Döneminde Bir Anadolu Şehri Bilecik*. İstanbul, s. 174-175.

Öztürk, S. (2000). “Temettuat Tahrirleri”, *Akademik Araştırmalar Dergisi* Osmanlı Özel Sayısı,ss: 537-591.

